

Sygn. akt *XVII AmE 18/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>Sędzia SO Andrzej Turliński</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu 8 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) *S.A. w W.*

przeciwko *Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki*

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) *S.A. w W.* od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 14 listopada 2017 r. Nr (...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od (...) *S.A. w W.* na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Sędzia SO Andrzej Turliński

Sygn. akt *XVII AmE 18/18*

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 listopada 2017 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 220 ze zm.), powoływanej dalej jako p.e., w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924) oraz na podstawie art. 104 i 105 § 1 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 p.e, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu w dniu 11 maja 2017 r. na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia (...) *S.A. w W.* (powód, Odbiorca) kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10 – 31 sierpnia 2015 r. orzekł, że powód w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektów zlokalizowanych w W. i K., naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 p.e., co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy – pkt 1 decyzji.

Za działanie wymienione w pkt 1 Prezes URE wymierzył powodowi karę pieniężną w kwocie 30 612 zł – pkt 2 decyzji.

Od ww. decyzji powód wniósł odwołanie zaskarżając ją w całości.

Zarzuć Prezesowi URE naruszenie:

1) przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne w związku z art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne poprzez nałożenie na powoda (...) S.A. kary pieniężnej w wysokości 30 579,75 zł z tytułu naruszenia (przekroczenia) w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r., w obiektach produkcyjnych powoda zlokalizowanych w W. i w K., obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikających z art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, pomimo że przepis art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne (podobnie jak i przepis art. 11c ust. 3 ustawy Prawo energetyczne) nie stanowi samoistnej podstawy wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie przewidzianym w art. 11c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne tj. na polecenie Operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin;

2) przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne w związku z art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, poprzez nałożenie na powoda (...) S.A. kary pieniężnej w wysokości 30.579,75 zł z tytułu naruszenia (przekroczenia) w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r., w obiektach produkcyjnych powoda zlokalizowanych w W. i w K., obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, wynikających z art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, podczas gdy wyżej przywołane przepisy art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne w związku z art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne nie przewidują wprost możliwości karania odbiorców, którzy nie dostosowali się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych na polecenie Operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w trybie art. 11c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne tj. do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin;

3) przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne poprzez jego zastosowanie w niniejszej sprawie przy użyciu wykładni rozszerzającej powodującej, że zachowanie polegające na niedostosowaniu się powoda do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych na polecenie Operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w trybie art. 11c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne objęte jest sankcją (kara pieniężna) przewidzianą art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne i tym samym naruszającej zasadę ochrony karnoprawnej „nullum crimen sine lege”;

4) art. 42 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02.04.1997 r. i art. 6a k.p.a. poprzez naruszenie obowiązku działania na podstawie przepisów prawa oraz naruszenia konstytucyjnej zasady wyłączności ustawy w sferze prawa represyjnego, z której wynika, że zarówno czyn zabroniony, jak i rodzaj oraz wysokość kar, a także zasady ich wymierzania – muszą być, co do zasady, określone bezpośrednio w ustawie, nadto, że konstytucyjne wymagania dotyczące przepisów karnych odnoszą się do wszystkich przepisów o charakterze represyjnym (sankcjonująco – dyscyplinującym, a więc do wszystkich przepisów, których celem jest poddanie obywatela lub przedsiębiorcy jakiegóż formie ukarania, czy jakiegóż sankcji (w tym sankcji w formie wysokiej kary pieniężnej);

5) art. 105 § 1 k.p.a. w związku z art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne i art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne poprzez nieumorzenie postępowania w zakresie nałożenia na powoda kary pieniężnej w wysokości 30.579,75 zł z tytułu naruszenia (przekroczenia) w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r., w obiektach produkcyjnych powoda zlokalizowanych w W. i w K., obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikających z art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, pomimo braku podstaw prawnych do nałożenia na powoda kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne w związku z art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne;

6) art. 6 i art. 7 k.p.a. poprzez obrazę obowiązku działania na podstawie przepisów prawa oraz zasady praworządności, czyli także samokontroli przestrzegania obowiązującego prawa;

7) art. 7, art. 77 § 1, art. 80 i art. 107 § 3 k.p.a. poprzez uznanie, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzą przesłanki – wynikające z art. 56 ust. 6a ustawy Prawo energetyczne – uzasadniające odstąpienie od wymierzenia powodowi kary w wysokości 32,25 zł z tytułu naruszenia (przekroczenia) w dniu 12 sierpnia 2015 r. w obiekcie zlokalizowanym w K. (kod pocztowy: (...)) przy ul. (...) obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikającego z art. 11 Prawo energetyczne;

8) art. 56 ust. 6a ustawy Prawo energetyczne poprzez nieodstąpienie od wymierzenia powodowi kary w wysokości 32,25 zł z tytułu naruszenia (przekroczenia) w dniu 12 sierpnia 2015 r. w obiekcie zlokalizowanym w K. (kod pocztowy: (...)) przy ul. (...) obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikającego z art. 11 Prawo energetyczne pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających wydanie takiego rozstrzygnięcia.

Powód wniósł o uchylene ww. decyzji w całości lub ewentualnie o zmianę decyzji w całości przez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Na rozprawie powód złożył wniosek o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania (k 96 akt sąd.).

W odpowiedzi Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny.

(...) S.A. ((...) S.A., OSP) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m.in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d ustawy Prawo energetyczne wprowadzając, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 tej ustawy, od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Jednocześnie w dniu 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A. działając na podstawie art. 11c ust. 3 ustawy Prawo energetyczne powiadomiły Ministra Gospodarki (obecnie: Minister (...)) i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy Prawo energetyczne tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia o wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów pozytywnie rozpatrzyła wniosek Ministra Gospodarki wydając w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i wprowadziło te ograniczenia w okresie od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Na wezwanie Prezesa URE (...) S.A. (...), do której sieci powód jest przyłączony, pismem z dnia 10 maja 2016 r. przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych w dniach 10 – 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktów poboru energii elektrycznej zlokalizowanych w W. i K..

Mając na względzie powyższe, pismem z dnia 11 maja 2017 r. Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wzywając go jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie tj. w szczególności do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się przez powoda do wprowadzonych ograniczeń, w także nadesłania kopii wszelkich dokumentów mogących stanowić dowód w sprawie. W szczególności powód został wezwany do ustosunkowania się do przekazanych mu informacji otrzymanych przez Prezesa URE od (...) wskazujących na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych w dniach 10 – 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pismem z 12 czerwca 2017 r. powód przedstawił Prezesowi URE swoje stanowisko w sprawie wskazując, że ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zostały wprowadzone przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., tj. do czasu wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów wydanego na podstawie art.11 ust. 7 p.e., co nie pozwala przyjąć, że pozwany Prezes Urzędu nie posiada uprawnień do kontroli ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej przez (...) w trybie art. 11c i art. 11d p.e. Ponadto powód wskazał, że art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. będący podstawą do nakładania kar za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej przez (...) odwołuje się do ograniczeń wprowadzanych na podstawie art. 11c ust. 3 i art. 11d ust. 3 p.e., zaś z uwagi na treść tych przepisów żaden z nich nie stanowi samoistnej podstawy ww. ograniczeń. Zatem nałożenie na powoda kary w przypadku ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. wymaga dokonania przez pozwanego niedopuszczalnej dla ustalenia odpowiedzialności administracyjnokarnej rozszerzającej wykładni przepisu art. 56 ust. 1pkt 3a p.e.

Powód podkreślił, że przekroczenia które miały miejsce w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. nie wynikały w żadnym zakresie z jego umyślnego działania bądź chęci osiągnięcia przez niego większego zysku, tylko wyłącznie ze specyfiki produkcji w jego przedsiębiorstwie. Z uwagi wymogi eksploatacyjne parku maszynowego jak i procesy technologiczne związane z produkcją tworzyw sztucznych oraz kabli i przewodów elektrycznych nie można było w sposób natychmiastowy wyłączyć wszystkich maszyn i urządzeń.

Powód ma zawartą z (...) umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...) z dnia 16 listopada 2009 r. (k 31 akt adm.). Z postanowienia § 2 załącznika nr 2.2 do załącznika nr 2 do tej umowy dotyczącego Zakładu powoda w W. (k 43v. akt adm.) wynika, że ustalona dla tego Zakładu moc bezpieczna przy 20 stopniu zasilania wynosi 30 kW. Z kolei z postanowienia § 2 załącznika nr 2.1 do załącznika nr 2 ww. umowy dotyczącego Zakładu powoda w K. (k 37v. akt adm.) wynika, że ustalona dla tego Zakładu moc bezpieczna przy 20 stopniu zasilania wynosi 0 kW. Z kolei z Planu wprowadzania ograniczeń w poborze energii elektrycznej obowiązującego powoda w okresie od 1 września 2014 r do 31 sierpnia 2015 r dla Zakładu w W. (59 akt adm.) wynika, że pomimo ustalenia mocy bezpiecznej na poziomie 30 kW , pobór mocy przy 20 stopniu zasilania powinien wynosić 0 MW. Z podobnego Planu obowiązującego w tym samym okresie w Zakładzie powoda w K. (k 58 akt adm.) wynika, że dla 20 stopnia zasilania pobór mocy powinien wynosić 0 MW, przy ustalonej mocy bezpiecznej 0 MW.

Powód nie kwestionował wartości przekroczeń ograniczeń w poborze energii w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r, wyliczonych przez (...) w oparciu o odczyty poboru mocy w obu Zakładach i ustalone Plany wprowadzania ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Dla Zakładu w W. wartość tych przekroczeń wyniosła łącznie 7,8631MW w godzinie , a dla Zakładu w K. łącznie 2,3412 MW w godzinie.

Sąd Okręgowy w Warszawie zważył co następuje.

Odwołanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona decyzja jest prawidłowa i znajduje oparcie w przepisach prawa.

Rozstrzygnięcie zostało oparte na następującym stanie prawnym.

Na podstawie art. 11 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1059, z późn. zm.), powoływanej dalej jako p.e., w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (art. 11 ust. 1 pkt 4).

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej (art. 11 ust. 3 pkt 1). Ograniczenia te (określone m.in. w ust. 3) podlegają kontroli w ramach przestrzegania ich stosowania (art. 11 ust. 4). Organem odpowiedzialnym w tym zakresie do kontroli w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (art. 11 pkt 5).

W związku z treścią art. 11 ust. 7 Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w przypadku wystąpienia zagrożeń m.in. bezpieczeństwa dostaw energii.

Z treści art. 11c ust. 2 p.e. wynika, że w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) Podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) Może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11c ust 3 p.e.)

Istotny dla rozstrzygnięcia sprawy jest także przepis art. 11d ust. 1 p.e., który przewiduje, że w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego podejmuje w szczególności następujące działania:

- 1) wydaje wytwórcy polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej;
- 2) dokonuje zakupów interwencyjnych mocy lub energii elektrycznej;
- 3) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej przyłączonej do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania, która nie jest jednostką wytwórczą centralnie dysponowaną;
- 4) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej przez odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania lub przerwania zasilania niezbędnej liczby odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na tym obszarze;
- 5) po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną wydaje odbiorcom końcowym przyłączonym bezpośrednio do sieci przesyłowej, polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej lub odłączenia od sieci urządzeń i instalacji należących do tych odbiorców, zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń;

6) dokonuje zmniejszenia wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

W okresie wykonywania działań, o których mowa wyżej, użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, stosownie do treści art. 11d ust 2 p.e. są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 p.e.).

Ważna dla prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie jest również treść art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. stanowiącego podstawę odpowiedzialności powoda w sprawie niniejszej. W myśl tego przepisu karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

W oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 11 ust. 6 p.e., w dniu 23 lipca 2007 roku wydane zostało przez Radę Ministrów rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła – Dz.U. Nr 133, poz. 924 (dalej powoływane jako rozporządzenie). Określone w nim zostały sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Dokonując oceny ustalonego w sprawie stanu faktycznego i jego subsumpcji w stosunku do powołanych norm prawnych, Sąd doszedł do przekonania, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że przepis ten dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. W ocenie Sądu zaś podstawą do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej o jakich mowa w sprawie niniejszej, był wprawdzie powołany w komunikacie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., niemniej jednak podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. stanowił przepis art. 11d ust. 3 p.e. Norma wynikająca z art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. ma charakter uszczegółwiający do uregulowań art. 11d ust. 3 p.e. Regulacja art. 11d ust. 3 stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. W art. 11d ust. 3 p.e. wskazano, że w przypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Jest więc to norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 p.e. i nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że podstawą działania (...) wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust. 3 p.e., który jest sankcjonowany w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. W związku z tym art. 11 p.e., który był podstawą wprowadzenia przez Radę Ministrów ograniczeń w poborze energii mocą rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2015 r. jest wprost sankcjonowany przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Przeprowadzona wyżej wykładnia językowa przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. i art. 11d ust. 3 p.e. jednoznacznie wskazuje na możliwość objęcia sankcją przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. zachowań odbiorców, którzy dopuścili się naruszenia ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o przepis art. 11c ust 2 pkt 2 p.e., ponieważ, jak była o tym mowa wyżej, jest to uprawnienie dla operatora przewidziane w art. 11d ust. 3 p.e.

Z uwagi na utrwalone orzecznictwo w przedmiocie dokonywania wykładni Sąd dokonał wykładni językowej ww. przepisu z uwzględnieniem wykładni systemowej i funkcjonalnej, co potwierdziło przyjęte przez Sąd stanowisko.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia, dla którego podstawę stanowił przepis art. 11d ust. 3 p.e., a więc także do tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, bowiem tylko w takich sytuacjach ograniczenia te są wprowadzane. Ważna jest także możliwość zagwarantowania tego bezpieczeństwa przez wyegzekwowanie nałożonych obowiązków ograniczenia poboru energii. Zatem, jeżeli ustawodawca wprowadził możliwość ograniczenia poboru energii przez operatora systemu przesyłowego w nagłych wypadkach (tj. zagrożenia), to niezbędna jest możliwość sankcjonowania tychże regulacji w przedmiocie ograniczeń. Biorąc pod uwagę, że w ciągu ostatnich 30 lat nie doszło do ograniczenia poboru energii, oczywistym jest, że w przypadku wprowadzenia takiego ograniczenia sytuacja była poważna i zagrażała bezpieczeństwu dostaw energii. Właśnie w takich nagłych sytuacjach, w których organy państwa nie są jeszcze w stanie podjąć decyzji, operatorzy muszą mieć możliwość poczynienia kroków w celu uchronienia systemu energetycznego przed rozległą awarią. Należy przyjąć, że, wobec wprowadzonych ograniczeń, każde - nawet najmniejsze przekroczenie poboru energii elektrycznej - może mieć kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego kraju doprowadzając do awarii energetycznej. Oczywistym jest, że żaden z działających na terenie kraju podmiotów nie byłby stanie w normalnych warunkach samodzielnie zagrozić, przez nawet maksymalny pobór energii, bezpieczeństwu energetycznemu kraju. Jednak w krytycznej sytuacji nawet niewielkie przekroczenie ustalonego poboru mocy w każdej chwili mogło doprowadzić do poważnej awarii całego systemu elektroenergetycznego. Tego rodzaju zagrożenie było realne, o czym dowodnie świadczyło uruchomienie przez operatora systemu i Radę Ministrów przewidzianych prawem procedur. Zatem każdy z odbiorców, także powód, powinien szczególnie w czasie obowiązywania 20 stopnia ograniczenia zasilania bezwzględnie stosować się do wynikających z tego obowiązków. W tej sytuacji powodowi, który w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. nie dostosował się do tych obowiązków można postawić zarzut zawinięcia polegającego na nieprawidłowym prowadzeniu własnych spraw, co doprowadziło do naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa.

Stosownie do unormowania art. 11c ust. 3 p.e. w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostawy energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. W dniu 15 sierpnia 2015 r (...) wydały stosowny komunikat o ograniczeniach w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Wymaga podkreślenia, że kwestia opracowania ram, procedur oraz zorganizowanego planu działania, w oparciu o który przedsiębiorca mógłby w sposób uwzględniający minimalizację szkód zastosować się do ograniczeń poboru energii nie leży po stronie Sądu, czy Organu, lecz jest kompetencją powoda korzystającego z poboru energii. Podobnie jest jego wewnętrzną sprawą takie zorganizowanie własnej profesjonalnej działalności, aby móc na czas reagować na wydane przez właściwe podmioty komunikaty o obowiązującym stopniu zasilania. Z tego względu nie mogły zostać uwzględnione zarzuty powoda oparte na przedstawionych przez niego niekorzystnych skutkach natychmiastowego ograniczenia poboru mocy. W tej kwestii należy zwrócić uwagę na unormowanie zawarte w przepisie § 3 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r. Nr 133, poz. 924), który ma zastosowanie na etapie ustalania kręgu podmiotów objętych obowiązkiem dostosowania się do wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz do ustalania planu ograniczeń. Stanowi on wytyczną w procesie przygotowywania i sporządzania tego planu wskazując jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy określaniu planu ograniczeń dla skonkretyzowanego odbiorcy. Potwierdza to też treść § 9, a w szczególności pkt 3 tego przepisu rozporządzenia wskazująca, że wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planach ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20, przy czym 20 stopień zasilania odpowiada tzw. mocy bezpiecznej. Zatem wskazane w planie ograniczeń wielkości mocy dla stopni zasilania od 11 do 20 realizują wytyczne zawarte w § 3 i § 6 rozporządzenia. Stosowanie się przez odbiorcę do ustalonego planu ograniczeń z założenia nie powoduje:

1. zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych,
2. zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie:
 - a) bezpieczeństwa lub obronności państwa określonych w przepisach odrębnych,
 - b) opieki zdrowotnej,
 - c) telekomunikacji,
 - d) edukacji,
 - e) wydobywania paliw kopalnych ze złóż, ich przeróbki i dostarczania do odbiorców,
 - f) ochrony środowiska.

Należy zatem przyjąć, że ww. przepisy rozporządzenia mają zastosowanie na etapie planowania, a nie realizacji planów ograniczeń. W związku z tym zarzut skarżącego nie zastosowania w sprawie tego przepisu był bezzasadny.

Zgodnie z § 12 rozporządzenia ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania. Według unormowania § 9 pkt 1 rozporządzenia wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planach ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20 przy czym:

1. 11 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości mocy umownej określonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy,
2. Stopnie zasilania od 12 do 19 powinny zapewniać równomierne obniżanie mocy elektrycznej pobieranej przez odbiorcę,
3. 20 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości ustalonego minimum, niepowodującego zagrożeń i zakłóceń, o których mowa w § 3 ust. 4.

Niesporne jest, że powód podlegał planowi ograniczeń w dostawie energii elektrycznej na podstawie przepisu § 5 pkt 1 rozporządzenia, gdyż wielkość pobieranej przez niego mocy umownej określonej w umowie przekraczała 300 kW (0,3 MW) oraz nie był objęty ochroną przed wprowadzeniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze mocy wynikającą z przepisu § 6 ust. 1 rozporządzenia. W związku z tym nie może obecnie skutecznie podnosić, że przekroczenia w poborze mocy w pierwszych dwóch dniach od wprowadzenia 20 stopnia zasilania były niezbędne z uwagi na specyfikę produkcji w jego przedsiębiorstwie. Przekroczenia te świadczą o niedołożeniu przez niego należytej staranności przy ustaleniu w umowie z (...) mocy bezpiecznej dla funkcjonowania przedsiębiorstwa podczas obowiązywania najwyższego poziomu ograniczenia zasilania w energię elektryczną (art. 355 k.c.). W ocenie sądu opisane w odwołaniu negatywne skutki konieczności natychmiastowego, drastycznego obniżenia poboru mocy, mogą być rzeczowymi argumentami w negocjacjach z (...) mających na celu ustalenie dla powoda wielkości mocy bezpiecznej. Jednak nie mogą one odnieść zamierzonego w odwołaniu skutku ex post, to jest w sytuacji, gdy Prezes URE, a także Sąd oceniają zaszczość, jaką jest niedostosowanie się powoda do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Zauważyć też trzeba, że wiążące dla powoda było ustalenie w Planie wprowadzania ograniczeń obowiązującym dla Zakładu w W. ograniczenia poboru mocy do 0 MW przy 20 stopniu zasilania, niezależnie od tego, iż w planie tym znalazła się informacja wielkości mocy bezpiecznej na poziomie 30 kW (0,3 MW) –vide K 59 akt adm..

Mając na uwadze, że powód domagał się uchylecia całej decyzji, w tym wymierzonej mu kary pieniężnej, oraz podniósł zarzut naruszenia przez organ regulacyjny art. 56 ust. 6a p.e. Sąd przeprowadził rozważania dotyczące tej kary, pod kątem przesłanek ww. przepisu i art. 56 ust. 6 p.e.

Jak wynika z unormowania art. 56 ust. 6a p.e. wynika Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. W niniejszej sprawie kluczowe znaczenie miała nie wartość przekroczenia poboru mocy, a sam charakter czynu i jego znaczenie oraz wpływ na bezpieczeństwo energetyczne kraju w krytycznym momencie jego zagrożenia. Niewątpliwie, energia elektryczna ma istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania każdego z jej odbiorców i z tego powodu jest podstawowym dobrem cywilizacyjnym. Dlatego konieczna jest eliminacja zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii, w szczególności po ogłoszeniu 20 stopnia ograniczeniu zasilania, to jest w czasie, gdy system elektroenergetyczny nie dysponuje zapasem mocy. W tej krytycznej dla bezpieczeństwa energetycznego kraju sytuacji, która miała miejsce począwszy od 15 sierpnia 2015 r każde, nawet niewielkie przekroczenie dopuszczalnego poboru nosiło w sobie znaczny stopień szkodliwości, ponieważ bezpośrednio zagrażało sprawności maksymalnie obciążonego krajowego systemu elektroenergetycznego. Z tego powodu należało przyjąć, że stopień szkodliwości czynu powoda był większy od znikomego, co wyklucza możliwość zastosowania w stosunku do niego dobrodziejstwa odstąpienia od wymierzenia mu kary pieniężnej.

Stosownie do art. 56 ust. 6 p.e. ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie podmiotu oraz jego możliwości finansowe.

Jak to już przedstawiono, znaczny stopień szkodliwości czynu powoda wyraża się w bezpośrednim wpływie popełnionego przez powódkę czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, a co się z tym wiąże - w sprowadzeniu realnego zagrożenia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Z kolei okolicznością łagodzącą wymiar kary uwzględnione było podjęcie przez niego działań zmierzających do jak najszybszego dostosowania się do wprowadzonych ograniczeń.

Brak jest natomiast możliwości oceny dotychczasowego zachowania skarżącego w aspekcie wcześniejszego wykonywania przez niego obowiązków wynikających z ustawy Prawo energetyczne związanych z wprowadzeniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej z uwagi na to, że sytuacja taka nie miała dotychczas miejsca pod rządami tych przepisów.

Określając stopień zawinienia przedsiębiorcy Sąd uznał go za znaczny. Powód podejmując w niniejszej sprawie decyzję o niedostosowaniu się do wprowadzonych ograniczeń miał na względzie przede wszystkim uniknięcie strat, które poniósłby w przypadku ich natychmiastowego wprowadzenia. Świadomie naruszając prawo działał na własne ryzyko i powinien ponieść konsekwencje tego postępowania w postaci kary z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Odnosząc się do możliwości finansowych powoda, należało przyjąć, że wymierzona kara nie jest dla niego nadmiernie uciążliwa, oraz jest adekwatna do charakteru popełnionego czynu i skutków naruszenia obowiązujących norm prawa. Kara ta nie wpłynie znacząco na pogorszenie jego kondycji finansowej oraz płynności finansowej i pozostaje we właściwej proporcji do przychodu uzyskanego przez niego w roku podatkowym poprzedzającym rok wydania decyzji. Przychód ten osiągnął wartość (...) zł. Wymaga też podkreślenia, że nałożona kara nie przekracza 15% przychodu, co pozostaje w zgodzie z unormowaniem art. 56 ust. 3 p.e.. Maksymalna wysokość kary mogła w przedmiotowej sprawie wynieść (...) zł.

Nie budzi zastrzeżeń Sądu sposób ustalenia bazowej wartości kary administracyjnej, który odnosi się do wielkości przekroczenia poboru mocy przez przedsiębiorcę i najwyższej ceny 1 MWh energii elektrycznej na rynku bilansującym (odnotowanej 7 stycznia 2016 r.), której należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10-31 sierpnia 2015 r., tj. 1500 zł. Przyjęcie tej ceny, jako najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej, znajduje uzasadnienie w fakcie, że tak ustalona wartość kary ma być dla przedsiębiorcy sankcją odczuwalną, a nie symboliczną. Prezes URE wymierzając karę prawidłowo wziął pod uwagę to, że powód zastosował się do ograniczeń w części czasu ich trwania i zawęził podstawę wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się powoda do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie miało miejsce (ustalając kwotę kary pieniężnej wyliczono ją jako iloczyn kwoty 3000 zł i łącznego przekroczenia poboru mocy odpowiadającego ilości MWh w poszczególnych godzinach doby, przy czym wartość 3000 zł wynikała z podwojenia ceny 1 MWh energii elektrycznej

w celu zapewnienia karze należytej dolegliwości). Zdaniem Sądu ustalenie w sprawie swojego rodzaju kwoty bazowej kary nie jest sprzeczne z treścią art. 56 ust. 6 p.e. i ma na celu zapewnienie transparentności jej wyliczenia.

Z tych wszystkich powodów wymierzona sankcja finansowa została wymierzona przez Prezesa URE zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa spełniając przypisane jej funkcje represyjną prewencyjną i wychowawczą.

W tym stanie rzeczy Sąd oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., bowiem nie było podstaw do jego uwzględnienia, a w szczególności nie potwierdził się żaden z podniesionych w nim zarzutów.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na oddalenie odwołania powoda należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niego na rzecz pozwanego zwrot jego kosztów, które w sprawie obejmowały jedynie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego ustalone w oparciu § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804 z późniejszymi zmianami) w brzmieniu obowiązującym w dniu złożenia odwołania tj. 1 grudnia 2017 r.

Sędzia SO Andrzej Turliński